

Sygn. akt VIII U 939/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 14 września 2021r. w G.

na rozprawie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 maja 2021 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu H. K. prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 939/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 maja 2021r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu H. K. przyznania rekompensaty, gdyż ubezpieczony nie udokumentował żadnego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Organ rentowy wskazał, że w celu ustalenia uprawnień do rekompensaty należy przedłożyć stosowne świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z poszczególnych zakładów pracy, to jest:

- od 18 czerwca 1974r. do 28 lutego 1991r. w (...) G.,
- od 1 marca 1991r. do 13 lutego 2003r. w (...) Spółka Akcyjna G.,
- od 21 lipca 2003r. do 31 grudnia 2008r. w (...) Sp. z o.o.

Odwołanie od decyzji złożył ubezpieczony załączając zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych z firmy (...). Ubezpieczony dodał, że z firmy (...) nie jest w stanie przedłożyć świadectwa pracy w warunkach szczególnych, gdyż firma nie istnieje.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w decyzji zaskarżonej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

decyzją z 25 maja 2021r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu H. K. (ur. (...)) emeryturę od 20 kwietnia 2021r., to jest od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Wysokość świadczenia organ rentowy obliczył zgodnie z art.25 i art.26 ustawy emerytalnej.

Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę:

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 114812,76 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 649238,71 zł,
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi 51382,72 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 204,30 m-cy,
- wyliczona kwota emerytury wynosi 3 991,36 zł.

Ubezpieczony od 1 września 1971r. do 28 lutego 1991r. był zatrudniony w (...)

(...) G. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: ucznia

do 17 czerwca 1974r., kierowcy, mechanika samochodowego (świadectwo pracy z 28 lutego 1991r., akta ZUS), a następnie od 1 marca 1991r. do 13 lutego 2003r. w (...) Spółce Akcyjnej w G. na stanowisku kierowcy (świadectwo pracy z 14 lutego 2003r., akta ZUS).

Ubezpieczony uczęszczał do szkoły przyzakładowej przy firmie (...),

a następnie pracował jako kierowca samochodu osobowego marki W. i samochodu dostawczego Ż.. W okresie od 27 października 1975r. do 17 października 1977r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W wojsku z dniem 28 czerwca 1977r. nabył uprawnienia do prowadzenia samochodów ciężarowych powyżej 3,5 tony. Po powrocie z wojska do macierzystego zakładu pracy w dniu 4 listopada 1977r. ubezpieczony podjął pracę jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony, którą wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony jeździł samochodem ciężarowych marki S. 28, którym transportował różnego rodzaju materiały na budowy, gdy zakład pracy świadczył usługi dla przemysłu chemicznego i wykonywał m.in. różnego rodzaju konstrukcje, rurociągi, zbiorniki. Ubezpieczony w pewnym okresie pracował na kontrakcie za granicą w NRD, gdzie jeździł samochodem ciężarowym marki S. 29 i K. Z uwagi na chory kręgosłup z dniem 25 czerwca 1990r. ubezpieczony przeszedł na stanowisko mechanika Zakładu (...) a faktycznie pracował jako kierowca samochodu osobowego i woził prezesa firmy. W (...) S.A. ubezpieczony pracował do 13 lutego 2003r. i odszedł z pracy z uwagi na likwidację zakładu pracy.

Razem z ubezpieczonym pracowali J. W. i H. Z..

W okresie od 21 lipca 2003r. do 31 grudnia 2008r. ubezpieczony był zatrudniony

w (...) Sp. z o.o. w Z. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 12 ton (świadectwo pracy z 28 lutego 2014r., akta ZUS).

W tym czasie ubezpieczony jeździł samochodem ciężarowym o ładowności 24 ton. Zajmował się transportem przesyłek, które były ładowane na palety i waga tych przesyłek wynosiła około 10-12 ton. Pracę taką ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W firmie (...) ubezpieczony był zatrudniony do 28 kwietnia 2021r., do końca na stanowisku kierowcy.

W dniu 21 czerwca 2021r. (...) sp. z o.o. sporządziła dla ubezpieczonego zaświadczenie (załączone do odwołania), w którym podała, że w okresie od 21 lipca 2003r. do 31 grudnia 2008r. ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracę kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 12 ton, co odpowiada stanowisku pracy określonym w wykazie A dziale VIII poz.2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W piśmie z dnia 20 sierpnia 2021r. złożonym do akt sprawy ww. firma podała, że w latach 2003 – 2007 ubezpieczony wykonywał pracę kierowcy ciągnika siodłowego wraz z naczepą. Do obowiązków pracowniczych H. K. należało kierowanie ciągnikiem siodłowym wraz z naczepą na określonych trasach, nadzorowanie załadunków i ewentualne ich zabezpieczenie.

/ dowód z: akt ZUS, akt osobowych z firmy (...) i N. (...), kart zarobkowych ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w (...), zeznań świadków J. W. i H. Z., zeznań ubezpieczonego /

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie ubezpieczonego H. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 1924), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

W myśl ust. 2 rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przy czym chodzi tu o prawo do wcześniejszej emerytury. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 17 grudnia 2015r. (sygn. akt III AUa 717/15), celem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (w myśl art.23 ustawy rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty.

Ubezpieczony H. K. jest uprawniony do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego, w oparciu o przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 251)

Jednocześnie ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przyznania zarówno emerytury pomostowej jak i emerytury wcześniejszej. Ubezpieczony nie spełnia przesłanek do emerytury pomostowej, gdyż nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wymienionej w Załącznikach 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych (art.49 tejże ustawy), jak również nie wykonywał takiej pracy po 31 grudnia 2008r. (art.4 ustawy) - praca kierowcy samochodu ciężarowego nie jest bowiem wyszczególniona w ww. Załącznikach jako praca w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Równocześnie ubezpieczony nie spełnia przesłanek do przyznania prawa

do emerytury wcześniejszej z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych po myśli art.32 w związku z art.184 ustawy emerytalnej i §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., poz.43 ze zm.), gdyż do 31 grudnia 1998r. nie wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W takiej sytuacji możliwe jest przyznanie ubezpieczonemu prawa do rekompensaty na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych pod warunkiem, że legitymuje się on co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - art. 21 ust. 1 ustawy).

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy istnieją podstawy do zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych wymienionych wcześniej spornych okresów zatrudnienia ubezpieczonego w (...) oraz w firmie (...).

W stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wykazie A dziale VIII poz.2 wymieniono: „ prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (...) ”.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony pracę o jakiej mowa w powołanym uregulowaniu prawnym wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy podczas zatrudnienia w firmie (...) od 4 listopada 1977r. do 24 czerwca 1990r. oraz w firmie (...) od 21 lipca 2003r. do 31 grudnia 2008r.

Powyższe wynika jednoznacznie zeznań ubezpieczonego i zeznań świadków J. W. i H. Z., którzy współpracowali z ubezpieczonym w firmie (...). Zeznania te były rzeczowe, logiczne, spójne, zgodne ze sobą i korespondujące w pełni ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją, w szczególności znajdującą się w aktach osobowych ubezpieczonego. Bez znaczenia pozostaje także fakt, że pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

z okresów spornych. Sąd oparł się także na przedłożonym przez ubezpieczonego zaświadczeniu firmy (...) z 21 czerwca 2021r. o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych, którego to zaświadczenia organ rentowy nie kwestionował oraz wziął pod uwagę złożone do sprawy pismo tejże firmy z 20 sierpnia 2021r. zawierające charakterystykę pracy ubezpieczonego na stanowisku kierowcy ciągnika siodłowego z naczepą.

W tym miejscu wypada dodać, że bez znaczenia pozostaje fakt, że pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Po zaliczeniu powyższych spornych okresów do pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony na dzień 31 grudnia 2008r. legitymuje się co najmniej 15 – letnim okresem takiej pracy. Tym samym spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do rekompensaty.

W konsekwencji powyższego Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka